

Dr hab. Dariusz Mucha prof. AWF
Instytut Nauk Biomedycznych
Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu
Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

Kraków, 02.12.2019 r.

Recenzja

rozprawy doktorskiej lek. Michała Kasperczaka

Temat: Ocena wpływu rehabilitacji u osób leczonych uzdrowiskowo z wykorzystaniem wód radonowych na wybrane parametry kliniczne

Promotor: dr hab. Jan Gnus

Przedstawioną mi do recenzji rozprawę doktorską zrealizowaną na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu przeczytałem z zainteresowaniem i dużą uwagą.

Problematyka leczenia uzdrowiskowego nie należy do zagadnień, które są często poddawane wieloaspektowym badaniom, dotyczy to także kąpiei radonowych, w czasie których radon jest wchłaniany do organizmu w minimalnym stopniu przez skórę, w większym przez błony śluzowe, a przede wszystkim w postaci gazowej przez drogi oddechowe. Wody radoczynne występują w Polsce głównie w Świeradowie-Zdroju (miejsce przeprowadzonych badań do rozprawy doktorskiej), Łądku-Zdroju oraz Czerniawie-Zdroju. Do najczęściej wykonywanych kąpiei w wodzie zdrojowej w Świeradowie-Zdroju w drugiej połowie ubiegłego wieku należały kąpiele zawierające radon (Rn^{222}). W tym okresie ukazało się również wiele publikacji o korzystnych efektach takich kąpiei w schorzeniach górnych dróg oddechowych oraz układu narządu ruchu. W kolejnych jednak latach analizy wyników badań naukowych w tym obszarze nie potwierdziły jednoznacznie wcześniejszych doniesień, dlatego z zaciekawieniem przystąpiłem do realizacji powierzonej mi do recenzji rozprawy.

Tematem przedstawionej mi do recenzji rozprawy jest ocena wpływu rehabilitacji u osób leczonych uzdrowiskowo z wykorzystaniem wód radonowych na wybrane parametry kliniczne. Rozprawa doktorska stanowi cykl spójnych tematycznie dwóch oryginalnych publikacji. Składające się na dysertację prace poprzedza: wykaz publikacji stanowiących rozprawę doktorską z sumaryczną punktacją wynoszącą 50 pkt. MNiSW/KBN (4,394 IF), w których Doktorant lek. Michał Kasperczak jest kolejno szóstym i pierwszym autorem, streszczenie w języku polskim i angielskim, wykaz zastosowanych skrótów, wprowadzenie, cel projektu badawczego i publikacje w kolejności:

1. Jadwiga Kuciel-Lewandowska, Janusz Gnus, Lilla Pawlik-Sobecka, Sylwia Płaczkowska, Izabela Kokot, **Michał Kasperczak**, Małgorzata Paprocka-Borowicz „The Assessment of the Integrated Antioxidant System of the Body in the Course of Radon Therapy: A Pilot Study”. BioMed Research International 2018 Volume 2018, Article ID 6038106.
2. **Michał Kasperczak**, Jadwiga Kuciel-Lewandowska, Jan Gnus, Małgorzata Paprocka-Borowicz „Assessment of Changes in Lipids Metabolism in Patients with Degenerative Joints and Discs Diseases Subjected to Spa Therapy”. BioMed Research International Volume 2019, Article ID 4732654.

Końcowa część zawiera podsumowanie i wnioski, dorobek naukowy z wykazem 15 prac, w których Doktorant jest pierwszym autorem w jednej pracy oraz jedno streszczenie (łączna ilość punktów MNiSW wynosi 158, a IF 8,662 – 5 prac), a także zgodę Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu Nr KB – 749/2017 z dnia 05.12.2017 roku, oświadczenia o współautorstwie – 9 szt. (brak 2 oświadczeń, kolejno 4 oraz 5 współautora pierwszego doniesienia naukowego, tj.: Sylwii Płaczkowskiej i Izabeli Kokot) oraz bibliografię.

Istotą podjętych przez Doktoranta badań była „próba wykazania wpływu rehabilitacji na wybrane parametry u pacjentów ze schorzeniami narządu ruchu leczonych w uzdrowisku”. Sformułowany cel pracy nie budzi zastrzeżeń, aczkolwiek można było go lepiej doprecyzować, wskazując czego dotyczą wskaźniki, bo badając organizm, określamy wskaźniki, a nie parametry (te opisują narzędzia i urządzenia). Grupę osób badanych stanowili pacjenci (35 osób) powyżej 45 roku życia z chorobą zwyrodnieniową układu narządu ruchu, a grupę kontrolną wybrani pracownicy uzdrowiska z podobnym stanem aparatu ruchu.

Zastosowano kryteria włączenia i wyłączenia oraz właściwe procedury badawcze. Dobrano prawidłowo metody, które pozwoliły wiarygodnie ocenić powyższy problem badawczy.

W dyskusji Autor konfrontuje wyniki badań własnych z wynikami zaczerpniętymi z piśmiennictwa. Dyskutowane są wszystkie aspekty rozprawy, a trafne przywoływanie wyników z literatury fachowej świadczy o dobrej jej znajomości i co najistotniejsze jest to właściwy dobór, gdyż Autor umiejętnie interpretuje swoje spostrzeżenia na tle innych badaczy.

Sformułowane wnioski są bezpośrednią reasumpcją dokonanych spostrzeżeń i wynikiem analizy uzyskanych danych, a także potwierdzają zrealizowanie postawionego w dysertacji celu. Autor wykazał pozytywny wpływ rehabilitacji uzdrowskiej na zmiany w zakresie poziomu statusu antyoksydacyjnego ustroju pacjentów oraz wskazał, że zmiana stężeń TAS w grupie badanej może być wynikiem działania małych dawek promieniowania jonizującego, pochodzącego z radonu rozpuszczonego w wodzie uzdrowskiej stosowanej podczas terapii. Doktorant stwierdził również, że terapia nie wpłynęła na zmiany w metabolizmie profilu lipidowego u mężczyzn (13 badanych), natomiast w grupie badanych kobiet (22 osoby) zaobserwowano wzrost poziomu HDL. Postawił także wniosek, że istotne statystycznie zmiany w poszczególnych frakcjach lipidów mogą być odzwierciedleniem zmian stylu życia, który nastąpił w wyniku działań edukacyjnych przeprowadzonych przed badaniami.

Autor wykazał się umiejętnością uogólniania szeroko prezentowanych wyników, a co najważniejsze przedstawione wnioski mają odzwierciedlenie w zgromadzonym i przeanalizowanym materiale badawczym. Dyskusja napisana jest w przedstawionych do recenzji pracach rzetelnie z wykorzystaniem aktualnego piśmiennictwa.

Podsumowanie recenzji

Doktorant nie ustrzegła się w opinii recenzenta kilku błędów stylistycznych, uważam jednak, że rozprawa doktorska lek. Michała Kasperczaka w podstawowych kryteriach oceny pracy naukowo-badawczej zasługuje na ocenę pozytywną. Struktura pracy jest prawidłowa, materiał adekwatny do celu pracy, narzędzia badawcze, w tym metody statystyki są dobrane właściwie. Autor wykazał się znaczną wiedzą w zakresie podjętej problematyki badawczej. Niezręcznie jest recenzentowi wskazywać błędy, czy niedociągnięcia w pracach, które zostały wcześniej już pozytywnie zrecenzowane, wskazałbym jedynie na zastosowaną kompleksowość postępowania rehabilitacyjnego (woda lecznicza radonowa, borowina,

fizykoterapia, kinezyterapia, masaż leczniczy, edukacja zdrowotna oraz techniki relaksacyjne) i brak możliwości obiektywnej oceny efektów terapeutycznych jej składowych.

Pragnę zwrócić także uwagę na znaczący dorobek naukowy Doktoranta i jego odzwierciedlenie w punktach IF = 8,662 (5 prac) i 158 pkt. MNiSW.

Wniosek końcowy

Uważam, że recenzowana przeze mnie rozprawa doktorska lek. Michała Kasperczyka pt. „Ocena wpływu rehabilitacji u osób leczonych uzdrowiskowo z wykorzystaniem wód radonowych na wybrane parametry kliniczne” spełnia wszystkie wymagania ustawowe na stopień naukowy doktora.

Wnioskuje do Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie lek. Michała Kasperczyka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Recenzent

dr hab. Dariusz Mucha prof. AWF